Opłata pocztowa uiszczoną ryczałtem

Nr. 25 Warszawa, 1 listopada 1934 r. ROK IV.

NOTARJAT-HIPOTEKA

ORGAN

ZWIĄZKU PRACOWNIKÓW NOTARJATU I HIPOTEKI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Czasopismo poświęcone sprawom ustrojowym i zawodowym notarjatu i hipoteki.

TREŚĆ

Na tle nowego ustawodawstwa

W roku bieżącym weszło w życie kilka ustaw, regulujących stosunki gospodarcze kraju i odzwierciadlających kierunek władz. Mamy więc w pierwszym rzędzie Kodeks Zobowiązań i Kodeks Handlowy, mamy Prawo o notarjacie, mamy cały szereg rozporządzeń wydanych w drodze ustawy jak: rozporządzenie walutowe, ustawa o wywłaszczeniu, o własności lokali, ustawy oddłużeniowe, moratoryjne i cały szereg innych.

Chcąc umieć stosować w praktyce te ustawy i rozporządzenia, trzeba znać myśl w nich zawartą.

I otóż podczas gdy jedne z tych ustaw wydane zostały jako doraźne zarządzenia, mające za zadanie łagodzenie istniejącego kryzyzu gospodarczego, jak naprzykład ustawa moratoryjna, ustawy oddłużeniowe, rozporządzenie walutowe, to inne ustawy jak: Kodeks Zobowiązań, Kodeks Handlowy, posiadają szersze znaczenie i zmierzają do wytknięcia dróg w powojennych warunkach.

Wszyscy dokładnie zdają sobie sprawę, że obecne warunki gospodarcze zasadniczo różnią się od przedwojennych i niema tak beznadziejnego konserwatysty, któryby łudziłby się — że powrócą dawne czasy.

To też i świeżo wydane unas ustawy z konieczności musiały uwzględnić nowe warunki w których żyjemy.

Dawniej naprzykład w ustawach cywilnych rządził wszechwładnie liberalizm. A i Kodeks Zobowiązań, nie zerwał z tym systemem, jednak musiał już wiele ustępstw zrobić na rzecz etatyzmu, jak to stwierdził prof. Dr. Eugenjusz Waśkowski w cytowanej w piśmie naszem (Nr. 20) pracy „Nowe idee w Kodeksie Zobowiązań" umieszczonej we lwowskiem „Głosie Prawa".

Zasada indywidualistyczna, której hołduje liberalizm, opierający się na własności prywatnej — została mocno podważona w Kodeksie Zobowiązań na rzecz słabszego kontrahenta, a jeszcze bardziej w nowoogłoszonej ustawie o wywłaszczeniu — na rzecz dobra publicznego.

Nie znaczy to wcale, że Rząd zerwał z dotychczasowym systemem gospodarczym. Odwrotnie. Podstawa została dotychchczasowa, a nawet bardziej ugruntowana, co możemy stwierdzić, jeżeli porównamy zasady Kodeksu Zobowiązań z zasadami Kodeksu Handlowego.

Obydwa Kodeksy, nowowprowadzone w życie, wkraczają w wewnętrzne układy między kontrahentami i wyznaczają granice, poza któremi swoboda jest ograniczona. Jest to bezwątpienia szczerba w systemie indywidualistycznym, która z czasem powiększy się, albo i rozwali cały system. Cytowane jednak prawa wcale do tego rozwalenia się systemu nie zmierzają. Chcą ten system utrwalić i wzmocnić, faworyzując mocne instytucje gospodarcze.

Dlatego też Kodeks Handlowy, pozwalając żyć małym przedsiębiorstwom handlowym i przemysłowym, że tak powiem życiem prywatnem, opiera swoją politykę przedewszystkiem na przedsiębiorstwach prowadzonych w większym rozmiarze, dając im możność pozostania tak zwanemi osobami prawnemi.

I te jednak wielkie przedsiębiorstwa, z kolei rzeczy, poddane zostały różnym ograniczeniom i kontroli ze strony czynników państwowych.

I nie tylko stronę fiskalną ustawodawcy mieli na uwadze, choć i ten czynnik musiał odgrywać rolę

Główną przyczyną ograniczenia swobody działania wszelkich, a przedewszystkiem wielkich przedsiębiorstw, jest to, aby wpływać na regulowanie wytwórczości i obiegu towarów i pieniędzy.

Z powyższego wysuwa się sam wniosek, że w ustawach, ostatnio wydanych, chodzi o maximum wpływu państwa na działalność gospodarczą jednostek i grup.

Uświadamiając sobie powyższe tendencje zawarte w wydanych ustawach, pracownicy notarjatu i hipoteki, jako jedni z wykonawców tychże ustaw, muszą gruntownie ustawy te studjować, aby w praktyce nie wypaczyć zasadniczych założeń ustawodawcy i nie stanąć w poprzek samemu życiu, ucieleśnianemu tak często — w sporządzanych przez nas umowach.

Karol Werkowski.

Kodeks Zobowiązań w praktyce notarjalnej

(ciąg dalszy).

Odszkodowanie umowne.

Odszkodowanie w Kodeksie zobowiązań jest to wynagrodzenie za szkodę, jaką dłużnik (osoba zobowiązana) w okolicznościach, za które odpowiada lub powinien odpowiadać, wyrządza wierzycielowi wskutek niewykonania zobowiązania, bądź wskutek nienależytego wykonania przez niedołożenie staranności, wymaganej w uczciwym obrocie lub w danym stosunku prawnym (art. 239 i 240 § 1). Nie może się on żadną miarą zasłaniać tem, że wykonanie zobowiązania zlecił komu innemu, chociażby był do tego uprawniony, albo że zobowiązanie, zaciągnięte w jego imieniu, powinien wykonać ustawowy jego przedstawiciel, gdyż za działanie tych osób względnie zaniechanie odpowiada tak, jak za swoje własne działanie i zaniechanie (art. 241).

Odszkodowanie, poza tem, że jest zadośćuczynieniem za niewykonanie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania, jest zarazem i środkiem zabezpieczenia zobowiązania, pobudza bowiem i niejako zniewala dłużnika pod rygorem indemnizacji do wykonania zobowiązania.

Odszkodowanie określa się według postanowień umowy lub szczególnych przepisów ustawy (art. 239 — 253); w braku tychże stosuje się odpowiednio przepisy o naprawieniu szkody, wyrządzonej czynem niedozwolonym (art. 242, 134 — 167). Tym sposobem, gdy chodzi o zobowiązania, wynikające z umownego stosunku, odszkodowanie może być albo zgóry przez same strony określone, albo wcale nieokreślone. I tylko tyle, że w tym drugim przypadku odszkodowanie dopiero w razie niewykonania zobowiązania określa sąd, na żądanie wierzyciela, na ogólnych zasadach prawa (odszkodowanie ustawowe). Inna rzecz, że strony powinny właściwie, celem uniknięcia niepewnych i niedających się przewidzieć skutków niewykonania zobowiązania, samę umówić się zgóry co do odszkodowania, a które niekiedy może być łagodniejsze, aniżeli odszkodowanie ustawowę. Możę być również i ostrzejsze, jeżeli np. strony umówią się, że odszkodowanie należy się wierzycielowi nawet i wtedy, gdy niewykonanie zobowiązania lub nienależyte wykonanie nastąpiło bez winy dłużnika.

Odszkodowanie umowne, zwane niekiedy karą umowną, wadjalną lub konwencjonalną, polega na obowiązku zapłacenia przez stronę, która nie wykonała zobowiązania, drugiej stronie tytułem wynagrodzenia za szkodę, wyrządzoną z tego powodu tej drugiej stronie, zgóry określonej w umowie sumy pieniężnej. Odszkodowanie może polegać także na spełnieniu innego świadczenia (art. 82), jak np. przywrócenie do poprzedniego stanu przedmiotu zobowiązania. Odszkodowanie może być w umowie zastrzeżone nie tylko za niewykonanie zobowiązania, lecz i za samo opóźnienie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 83 § 2).

W zasadzie dłużnik nie ma prawa zwolnić się od zobowiązania przez zapłatę umówionego odszkodowania (art, 83 § 1).

Wierzyciel natomiast ma prawo w razie niewykonania zobowiązania żądać albo wykonania zobowiązania, albo zapłaty umówionego odszkodowania. Jednego i drugiego może się domagać tylko wtedy, gdy odszkodowanie zastrzeżono za samo opóźnienie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 83 § 2). Następnie ma prawo: o ile tylko umowa nie stanowi inaczej zrzec się odszkodowania umowne go i zamiast tego dochodzić na ogólnych zasadach prawa wyższego odszkodowania (art. 84 § 2). Nie ma wreszcie obowiązku, ani potrzeby przy dochodzeniu umówionego odszkodowania wykazania jakiejkolwiek straty (art. 84 § 1). Tem nie mniej, jeżeli odszkodowanie umowne jest rażąco wygórowane, albo jeżeli umowa częściowo została wykonana, dłużnik ma prawo — i tego się zgóry pod rygorem nieważności zrzec nie może — żądać zmniejszenia odszkodowania umownego, zwłaszcza gdy jest w stanie udowodnić, że wierzyciel nie poniósł żadnej szkody, albo poniósł szkodę nieznaczną (art. 85).

Powstaje w tem miejscu pytanie, czy tak samo w tych okolicznościach odstępne (art. 80) lub zadatek (art. 85) mogą ulec zmniejszeniu? Na pytanię to tylko co do zadatku można odpowiedzieć twierdząco, a to z tego względu, że zastępuje on odszkodowanie z powodu niewykonania umowy przez jedną ze stron, a więc jako taki może ulec zmniejszeniu. Odstępne zaś, ponieważ nie jest w Kod. zob. utożsamiane z odszkodowaniem, lecz przeciwnie traktowane jest całkiem odrębnie, nie może przeto, w braku wyraźnego w tej mierze przepisu, ulec zmniejszeniu.

Wracając jeszcze do omawiania odszkodowania umownego, należy wspomnieć o tem, że co się tyczy odszkodowania za samo opóźnienie, to odszkodowanie takie przy zobowiązaniu pieniężnem może być zastrzeżone w umowie pod postacią odsetek za opóźnienie (art. 83 § 2, 248 § 1), a przy zobowiązaniu niepieniężnem — pod postacią określonej kwoty za

każdy dzień, tydzień lub miesiąc zwłoki (art. 83 § 2). Oprócz tego, przy zobowiązaniu pieniężnem może być ponadto zastrzeżone jednorazowo w określonej wysokości odszkodowanie dodatkowe (art. 248 § 3). Co się zaś tyczy odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego można je w umowie określić w ten sposób, że strona uprawniona będzie mogła bez potrzeby wyznaczenia dodatkowego terminu i wyjednywania upoważnienia sądowego, na koszt osoby zobowiązanej, przedsięwziąć wszelkie kroki, zmierzające do należytego za tą ostatnią wykonania zobowiązania, i żądać sumy np. dwukrotnie wyższej od wydatkowanej na ten cel kwoty (por. art. 246 i 247).

W praktyce notarjalnej odszkodowanie wę wszystkich trzech jego odmianach (odszkodowanie za niewykonanie umowy, za samo opóźnienie i za nienależyte wykonanie zobowiązania) bardzo rzadko się zdarza i może mieć właściwie zastosowanie w niektórych tylko umowach w charakterze mniej więcej ciągłym, jak np. dzierżawa nieruchomości ziemskiej lub umowa z przedsiębiorcą robót budowlanych o postawienie domu.

Odsetki.

W myśl art. 86 wierzyciel przed terminem płatności należnych mu sum może żądać płacenia mu odsetek od tych sum tylko wówczas, gdy to wynika z umowy, zwyczaju lub ustawy. W tym stanie rzeczy odsetki, o ile się strony tak ugodziły, muszą być w umowie wyraźnie zastrzeżone, z określeniem przytem stopy i terminów ich płatności. Inaczej bowiem wierzyciel nie będzie miał prawa domagać się płacenia mu odsetek, i tylko z upływem terminu płatności dłużnej sumy będą mu się liczyły z samego prawa, tytułem odszkodowania, ustawowe odsetki za opóźnienie, a ponadto będzie mógł żądać jeszcze na ogólnych zasadach dodatkowego odszkodowania (art. 243 i 248). Dalej, jeżeli odsetki zostały w umowie zastrzeżone, lecz bez określenia ich stopy i terminów płatności, natenczas dłużnik obowiązany jest płacić wierzycielowi odsetki ustawowe, półrocznie zdołu, lub z zapłatą dłużnej sumy, gdy termin jej płatności jest krótszy (art. 77).

Od niezapłaconych w terminie odsetek wolno liczyć odsetki za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że z woli stron zaległe odsetki zostały skapitalizowane już po powstaniu zaległości. Następnie, nie uchybia to odmiennym przepisom i zwyczajom handlowym według których, jak np. przy rocznem lub półrocznem zamknięciu rachunku bieżącego (kontokorentu, conto corrente), mogą być liczone odsetki od odsetek. Nie dotyczy to także, rzecz jasna, zaległych świadczeń okresowych, jak np. czynszu dzierżawnego lub renty pieniężnej, od których, jak przy zobowiązaniach pieniężnych, wolno jest liczyć odsetki za opóźnienie (art. 249).

Jeżeli umówiona stopa procentowa przenosi o dwie jednostki każdorazową stopę odsetek ustawowych, a wierzyciel nie zgadza sie na obniżenie odsetek do wysokości odsetek ustawowych, dłużnik może wypowiedzieć dług z zachowaniem sześciomiesięcznego wypowiedzenia (art. 90).

Dłużnik, który dobrowolnie zapłacił odsetki od dłużnej sumy, nie może żądać ani ich zwrotu, ani zaliczenia na poczet długu, chociażby odsetki się nie należały (art. 88). Dotyczy to głównie tych przypadków, gdy odsetki nie zostały w umowie zastrzeżone, a mimo to dłużnik odsetki od sumy dłużnej płacił. Wreszcie, jeżeli dłużnik zapłacił dług, nie żądając jednocześnie zwrotu nadpłaconych zgóry odsetek, uważać należy, że zrzekł się ich zwrotu (art, 89).

Warto jeszcze w końcu zwrócić uwagę na to, że odsetkami, bez żadnych innych określeń, w rozumieniu Kodeksu zobowiązań są tylko te odsetki, które się należą wierzycielowi do czasu dopuszczenia się przez dłużnika zwłoki przez uchybienie terminu płatności dłużnej sumy. Odsetki zaś, które biegną po tym czasie, mają charakter odszkodowania za opóźnienie i dlatego też nazywają się odsetkami za opóźnienie.

(d. c. n.).

Józef Szonert

Darowizna według kodeksu zobowiazań

(c. d.)

Przedmiot darowizny.

Zarówno Kodeks Napoleona w art. 943 jak i Kodeks Zobowiązań w art. 356 stanowią, że przedmiotem darowizny może być tylko majątek teraźniejszy. Przedmiotem darowizny może być prawo użytkowania z rzeczy z tem, że własność tej rzeczy pozostaje nadal przy darczyńcy, lub odwrotnie własność przechodzi na obdarowanego, a darczyńca zachowuje dla siebie lub innej osoby użytkowanie tej rzeczy. Co do darowizn majątku przyszłego, to darowizny takie mogą być dokonywane jedynie w umowach przedślubnych przez samych przyszłych małżonków ,lub przez osoby inne na zasadzie art. 1081—1100 Kodeksu Napoleona, które to artykuły pozostały nadal w mocy. Kodeks Zobowiązań nie zna darowizny majątku przyszłego. Kodeks Zobowiązań w artykule 355 wskazuje, że nie należy stosować przepisów o darowiznach: jeżeli kto bez wynagrodzenia zobowiązuje się do usług lub daje drugiemu używanie rzeczy, chociażby zazwyczaj za te usługi lub danie używania pobierał wynagrodzenie; jeżeli kto zrzeka się prawa, którego jeszcze nie nabył lub które nabył w takich warunkach, że w razie zrzeczenia się, prawa uważa się za nienabyte oraz o ile przyrzeczone lub dokonane przysporzenie majątkowe odpowiada obowiązkowi moralnemu, względem przyzwoitości lub zwyczajowi.

Przepisów tych nie należy stosować rozszerzająco, albowiem nie można powiedzieć, że nie należy stosować przepisów o darowiźnie do wypadku w którym właściciel majątku bezpłatnie ustanawia dożywocie na

tym majątku na rzecz osoby trzeciej. Zapewne ustawodawca — przez te przepisy chciał wykluczyć z darowizn fakty darmego świadczenia jakie bardzo często zachodzą w życiu, lecz obowiązkiem notarjusza jest w interesie klijenta sporządzać akty darowizny i tych rzeczy, które według jego zdania możnaby zaliczyć do wymienionych w art. 355 Kodeksu Zobowiązań, albowiem ustalenie czy dana czynność podpada pod treść powyższego artykułu jest kwestją faktu i uzależnione jest od wielu okoliczności ubocznych, tak, że ustalenie to winno być dokonywane przez sąd, naprzykład darowizna konia wśród ludzi zamożnych będzie mogła być zaliczona do spraw przewidzianych w artykule 355 K. Z.. a jeśli ten sam koń będzie przedmiotem darowizny między ludźmi ubogimi, to wówczas nie będzie można do tej darowizny stosować powołanego artykułu.

Przepisy wprowadzające Kodeks Zobowiązań między innemi uchyliły moc art. 945 i 946 K. N. głoszących, że darowizna jest nieważną, jeżeli uczyniona została pod warunkiem zaspokojenia długów, lub ciężarów, które w przyszłości powstaną, a które nie są wymienione bądź w akcie darowizny, bądź też w załączonym do aktu wykazie, oraz, że jeżeli darczyńca zastrzegł sobie możność rozporządzania darowaną rzeczą, a nie rozporządził się przed swoją śmiercią, to dana rzecz należeć będzie do spadkobierców darczyńcy, czyli, że co do danej rzeczy nie było darowizny. Ponieważ Kodeks Zobowiązań nie zawiera wyraźnych przepisów odpowiadających treści powyższych artykułów, przeto możnaby było sądzić, że podobne zastrzeżenia można obecnie wprowadzać. Wniosek taki byłby niewątpliwie całkowicie niesłuszny, albowiem obarczenie obdarowanego obowiązkiem zapłacenia przyszłych długów darczyńcy mogłoby całkowicie pozbawić obdarowanego bezpłatnego przysporzenia majątkowego, a więc niweczyłoby darowiznę. Również zastrzeżenie darczyńcy rozporządzania pewnym przedmiotem objętym darowizną jest sprzeczne z istotą darowizny i jako takie niedopuszczalne.

Wypełnienie świadczenia.

Kodeks Zobowiązań w § 2 art. 354 stanowi, że darczyńca może obciążyć obdarowanego obowiązkiem spełnienia oznaczonego świadczenia. Jak z tego widzimy Kodeks Zobowiązań używa określenia świadczenie dla pojęcia, które w Kodeksie Napoleona (art. 954 i 955) było określane warunkiem. Jest to określenie słuszne, albowiem o warunku może być mowa wówczas, gdy dokonanie darowizny jest uzależnione od zdarzenia przyszłego (np. daruję ci kiedy skończysz szkołę). Kodeks Napoleona z powodu niewypełnienia przez obdarowanego warunku (świadczenia) dawał darczyńcy według jego wyboru bądź możność odwołania darowizny (art. 954), a właściwie rozwiązania darowizny, bądź też na zasadzie art. 1184 K. N. prawo żądania wypełnienia przez obdarowanego świadczenia, do którego zobowiązał się obdarowany przez przyjęcie darowizny. Jak to wskazuje art. 954 K. N. odwołanie — rozwiązanie darowizny z powodu niewykonania warunków — świadczeń, powoduje powrót majątku do rąk darującego i to majątku wolnego od wszelkich ciężarów i hipotek pochodzących od obdarowanego, czyli powodowało upadek wszelkich długów jakie obdarowany zaciągnął na darowany majątek, jak również powodowało unieważnienie sprzedaży darowanego majątku, dokonanej przez obdarowanego na rzecz osoby trzeciej. Taki stan prawny powodował, że majątek który był darowany pod warunkiem wypełnienia pewnego świadczenia, do czasu wypełnienia tego świadczenia stawał się — jak gdyby wyjęty z obrotu, albowiem nikt nie mógł na ten majątek udzielić pożyczki lub nabyć go, a to wobec ewentualnego odwołania darowizny i przeto w celu uniknięcia tych niedogodności obdarowany we własnym interesie starał się o jaknajszybsze wypełnienie świadczenia, czyli, że niedogodności jakie miał obdarowany gwarantowały tego, na czyją rzecz było zastrzeżone świadczenie. Kodeks Zobowiązań znosi możność odwołania — rozwiązania darowizny z powodu niewykonania świadczenia. W myśl art. 362 i 363 K. Z. darczyńca ma prawo domagać się od obdarowanego spełnienia świadczenia; jeśli obdarowany nie wypełnia świadczenia, to darczyńca lub jego spadkobiercy mogą żądać zwrotu przysporzenia majątkowego o tyle, o ile to przysporzenie musiałoby być użyte na spełnienie świadczenia. Zwrot przysporzenia, czyli odpowiednik świadczenia, uskutecznia się przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej, chociażby przedmiotem darowizny nie były pieniądze. — Obdarowany może się uwolnić od obowiązku zapłaty przysporzenia, a więc sumy pieniężnej, zwracając przedmiot darowizny w naturze w stanie, w jakim się znajduje. Jak z tych przepisów wynika, darczyńca w razie niewypełnienia przez obdarowanego świadczenia, nie może żądać rozwiązania darowizny i powrotu darowanej rzeczy, a jedynie może żądać zapłacenia sumy pieniężnej i w tym wypadku obdarowanemu służy wybór, bądź zapłacić sumę, bądź zwrócić otrzymaną w darowiźnie rzecz w tym stanie, w jakim się ona obecnie znajduje. Kodeks Napoleona dawał wybór darczyńcy, zaś Kodeks Zobowiązań dał wybór obdarowanemu.

Jak to jeszcze zostanie omówione, dokonana przez obdarowanego sprzedaż rzeczy otrzymanej w darowiźnie z obowiązkiem wypełnienia świadczenia, nie może być z powodu niewykonania świadczenia unieważniona.

Z kolei należy się zastanowić co może być przedmiotem świadczenia. Przedewszystkiem w myśl § 2 art. 354 K. Z. świadczenie winno być oznaczone; następnie w myśl § 1 art. 56 K. Z. świadczenie powinno być możliwe do wykonania i nie może być sprzeczne z porządkiem publicznym, ustawą lub dobremi obyczajami. Jeśli zastrzeżone świadczenie będzie niemożliwe do wykonania lub sprzeczne z porządkiem publicznym, ustawą lub dobremi obyczajami, to wówczas należy się zastanowić co się stanie z darowizną. Kwestję tę rozstrzyga § 2 art. 56 K. Z. w ten sposób, że darowizna pozostaje w swej mocy, a zastrzeżone świadczenie upada, chyba że należy przypuszczać, iż bez zastrzeżonego świadczenia strony nie zawarłyby darowizny i jeżeli taki jest stan rzeczy, to wówczas zarówno świadczenie jak i darowizna upada.

Darczyńca ma prawo żądać wykonania świadczenia dopiero po wydaniu przedmiotu darowizny obdarowanemu. Art. 362 K. Z., traktujący o spełnieniu świadczenia obciążającego obdarowanego, zawiera zastrzeżenie, że darczyńca może żądać wykonania świad-

czenia, jeżeli świadczenie nie ma na celu wyłącznie korzyści obdarowanego.

Innemi słowy, darczyńca nie może żądać spełnienia świadczenia, jeżeli z tego świadczenia odnosi korzyść wyłącznie obdarowany.

Zastrzeżenie powyższe jest samo przez się zrozumiałe i zresztą bardzo rzadko spotykane, albowiem zazwyczaj świadczenie zastrzega darczyńca dla siebie lub innej osoby, a nie na korzyść obdarowanego. Dochodzić świadczenia może bądź sam darczyńca, bądź też jego spadkobiercy, bądź też osoba na czyją rzecz zostało zastrzeżone świadczenie, a jeżeli wykonanie świadczenia leży w interesie publicznym, to po śmierci darczyńcy wykonania świadczenia może żądać oprócz spadkobierców darczyńcy — także właściwa władza.

(d. c. n.)

Bolesław Głowacki.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

(ciąg dalszy)

Wzór poniższy, w odróżnieniu od wzoru, zamieszczonego w poprzednim numerze naszego pisma, oparty jest ściśle na ustawie, zawiera jedynie zasady, niezbędne do zawiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, z wyłączeniem odchyleń dozwolonych przez K. H., z pominięciem wszystkich innych zasad, które są przez Kodeks Handlowy uregulowane, a przez to zbędne jest umieszczanie ich w umowie.

Rep. Nr. . . . .

Dnia . . . Przede mną, ... Notarjuszem w . . . . ., stawili się znani mi z osób: 1. Adam Kulczycki, przy ulicy Chmielnej Nr. 5, 2. Wacław Chrzanowski, przy ulicy Narutowicza Nr. 77 i 3. Marjan Krzyżanowski, przy ulicy Betonowej Nr. 4, wszyscy w Warszawie zamieszkali i zeznali akt osnowy następującej:

§ 1. W celu prowadzenia warsztatu mechanicznego, stawający aktem niniejszym, zawiązują spółkę pod firmą — „Ferroars — spółka z ograniczoną odpowiedzialnością".

§ 2. Siedziba spółki mieścić się będzie w Warszawie przy ulicy Grzybowskiej Nr. 64.

§ 3. Kapitał zakładowy spółki stawający określają na złotych dziesięć tysięcy i dzielą go na dwadzieścia udziałów po złotych pięćset każdy udział. Każdy ze spólników może posiadać w spółce dowolną ilość udziałów. Stawający obejmują udziały w następujących ilościach: Adam Kulczycki dwanaście udziałów na sumę nominalną sześć tysięcy złotych; Wacław Chrzanowski sześć udziałów na sumę nominalną trzy tysiące złotych i Marjan Krzyżanowski dwa udziały na sumę nominalną tysiąc złotych.

§ 4. Organami spółki są: zgromadzenie spólników i zarząd.

§ 5. Na pierwszy okres obrotowy stawający ustanawiają zarząd w osobach: Adama Kulczyckiego i Wacława Chrzanowskiego. Wszelkie pisma, niezawierające zobowiązań, może podpisywać każdy z członków zarządu samodzielnie.

§ 6. Pierwszy bilans sporządzony będzie na dzień pierwszy stycznia roku tysiąc dziewięćset trzydziestego szóstego.

§ 7. We wszystkich wypadkach, w niniejszym akcie nieprzewidzianych, winny mieć zastosowanie przepisy Kodeksu Handlowego Dział XI.

§ 8. Spółka niniejsza, w myśl artykułu 17 § 1 Kod. Handl., winna być zgłoszona w ciągu dwuch tygodni od daty dzisiejszej do rejestracji, a następnie w ciągu dwuch tygodni od daty zarejestrowania, zarząd winien złożyć Ministerstwu Przemysłu i Handlu poświadczony przez siebie odpis niniejszego aktu, z oznaczeniem na nim sądu, w którym spółka została zarejestrowana oraz daty i liczby rejestracji. Akt ten stawającym odczytany, przyjęty i podpisany został.

(Wzór zgłoszenia i załączników zamieszczony został w Nr. 24 naszego pisma).

Forma upoważnienia w spółkach z o. o.

Nowy tekst przepisów o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnościa (art. 158 — 306 Kod. Handl.) nasuwa wątpliwości co do formy upoważnień przy zawiązaniu spółki i przy zmianie warunków umowy spółki.

Art. 3 uchylonego prawa o spółkach z ograniczoną odp. z d. 27 października 1933 r. określał, że „pełnomocnictwo do zawarcia umowy spółki powinno być stwierdzone dokumentem prywatnym z podpisem uwierzytelnionym przez notarjusza". Przepisu tego nie znajdujemy w nowym tekście prawa.

Odwrotnie przedstawia się sprawa pełnomocnictwa do uczestniczenia w zgromadzeniu walnem. Art. 234 Kod. Handl. wskazuje że „pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie" natomiast nie było takiego przepisu w prawie uchylonem.

Jaka więc ma być forma upoważnień do zawarcia spółki i do zmiany umowy?

Dochodzimy do przekonania, że do umowy spółki, która winna być zawarta w formie aktu notarjalnego pod rygorem nieważności (art. 162 K. H.) pełnomocnictwo winno być sporządzone również w takiej formie, w braku bowiem odpowiedniego przepisu w Kodeksie Handlowym obowiązującym jest przepis art. 96 Kodeksu Zob. (§ 2) który głosi „Jeżeli do ważności umowy potrzebna jest szczególna forma, udzielenie pełnomocnictwa powinno pod nieważnością nastąpić w tej formie".

Przy zmianie umowy spółki, aczkolwiek i tu jest przymus notarjalny (art. 254 K. H.) wystarczy pełnomocnictwo na piśmie, gdyż zmiana umowy spółki dokonywana jest w protokule walnego zgromadzenia, a formę upoważnienia określa powołany wyżej artykuł 234 K. H. Poparcie tego twierdzenia znajdujemy w analogicznem postanowieniu dotyczącem spółek akcyjnych (art. 405 § 3 K. H.).

Al. Falkowski.

Prawa pracowników w świetle kodeksu zobowiązań

Kodeks zobowiązań w art. 441 do 477 zawiera przepisy o umowie pracy. W związku z nowym kodeksem zobowiązań w sferach pracowników umysłowych powstało pewne zaniepokojenie, czy wskutek nowych przepisów zawartych w kodeksie zobowiązań, w jakikolwiek sposób zostały naruszone prawa pracowników unormowane dotychczasowemi ustawami. Obawy te nie są uzasadnione.

Stosunki pracowników umysłowych jako stosunki prywatno-prawne, zostały swego czasu unormowane przepisami różnych ustaw szczególnych. W tym kierunku obowiązują m. in. następujące ustawy:

a) Rozporządzenie Prez. R.P. o umowie o pracę pracowników umysłowych z 16-3.1928. (Dz. U. 35 poz. 323).

b) Ustawa o czasie pracy w przemyśle i handlu z 18-12.1919 — 22-3.1933 (Dz. U. 27 poz. 227).

c) Ustawa o urlopach z 16-2.1922 (Dz. U. 40 poz. 344), wzgl. z 22-3.1933 (Dz. U. 27 poz. 228), wzgl. z 11-6.1933 (Dz. U. 27 poz. 228).

W związku z przepisami kodeksu zobowiązań powstało pytanie, w jakim stosunku pozostają powyższe przepisy ustaw szczególnych do przepisów kodeksu zobowiązań o umowie pracy.

Powyższą kwestję wyjaśnia przepis art. 446 kod. zobow. Art. 446 opiewa, że jeżeli dla pewnych kategorji pracowników istnieje lub wydana będzie szczególna ustawa regulująca stosunek pracy, natenczas przepisy kodeksu zobowiązań stosuje się jedynie w przedmiotach ustawą szczególną nieobjętych.

Przepisy z dn. 27.10.1933 wprowadzające kodeks zobowiązań (Dz. U. 82 poz. 590) utrzymują w mocy (art. II, nr. 16) przepisy ustaw dotyczących wypowiadania i rozwiązywania umów o pracę; nadto pozostają w mocy (art. III, punkt 10 i 11) przepisy o umowie o pracę szczególnych kategoryj pracowników, o pośrednictwie pracy i o ochronie pracy oraz o załatwianiu zatargów zbiorowych między pewnemi kategorjami pracodawców i pracowników.

Z powyższego wynika zatem, że

a) wszystkie dotychczasowe prawa pracowników umysłowych uregulowane ustawami szczególnemi pozostają w mocy (np. ustawa o czasie pracy, o urlopach i tp.),

b) przepisy kodeksu zobowiązań zawarte w art. 441 — 477 mają zastosowanie dla tych pracowników, dla których niema dotychczas szczególnej ustawy i którzy podlegają dotąd ogólnym przepisom dawniejszych kodeksów cywilnych.

Dotyczy to m. in. służby domowej, nauczycieli prywatnych i t. d.

Niektóre przepisy kodeksu zobowiązań dotyczą jednakże również pracowników umysłowych, dla których obowiązuje ustawa szczególna, np. z roku 1928 Dz. U. poz. 323 o umowie o pracy. Mianowicie ma to miejsce wtedy, jeżeli chodzi o kwestję w ustawie szczególnej nieunormowaną co do formy zawarcia i rozwiązania umowy na czas życia (art. 443 i 468 kod. zob.) o ile przepisy wprowadzające nie uchyliły wyraźnie stosowania tychże postanowień do danej kategorji pracowników. W szczególności art. X przepisów wprowadzających nie zezwala stosować art. 458 kod. zob. co do zachowania—mimo przeszkody w pracy—prawa wynagrodzenia pracowników umysłowych objętych rozporządzeniem z roku 1928, Dz. U. poz. 323.

Wreszcie wynika z nowych przepisów, że w tych wypadkach, w których obowiązują przepisy kodeksu zobowiązań, stosuje się przepisy te do umów zawartych przed 1.7.1934 dopiero po upływie jednego roku, czyli począwszy od 1.7.1935:

Tadeusz Dorożała.

W sprawie zawiązania spółki akcyjnej

W poprzednim numerze Nota-teki zamieszczony został artykuł Adw. Edmunda Szabłowskiego p. t. „Zawiązanie spółki akcyjnej“ — W artykule tym Autor, opierając się na stwierdzonych przez siebie faktach, słusznie zwraca uwagę na błędną niekiedy praktykę sporządzania przy zawiązaniu spółki akcyjnej, — poza przypadkami zebrania kapitału akcyjnego w całości lub w części w drodze publicznej subskrypcji, — nie, jak to powinno być, aktu względnie aktów zawiązania spółki, lecz protokułu jakoby organizacyjnego zgromadzenia akcjonarjuszów. Są to pozostałości dawnej u nas, przedwojennej praktyki, zgodnej zresztą z obowiązującemi podówczas przepisami prawa o spółkach akcyjnych (art. 2175 cz. I t. X zb. pr. ros.) i opartemi na tych przepisach postanowieniami poszczególnych statutów (ustaw) zawiązywanych naówczas spółek akcyjnych.

W obecnym stanie rzeczy, z chwilą wejścia w życie jednolitego w całem państwie prawa akcyjnego niema już dwóch zdań, że w przypadkach pokrycia kapitału akcyjnego nie za pomocą ogłoszeń (publicznej subskrypcji) zawiązanie spółki akcyjnej nie może wbrew art. 314, 315 i 324 Kod. Hand. nastąpić inaczej, jak przy sporządzeniu aktu względnie aktów. czyniących zadość wymaganiom art. 314 i 315 K. H, Jedynie tylko w przypadku, gdy kapitał akcyjny

został w całości lub chociażby w części zebrany drogą subskrypcji, zawiązanie spółki akc. nastepuje na organizacyjnem zgromadzeniu, którego przebieg musi być objęty protokułem (a nie aktem) sporządzonym przez notarjusza (art. 324 — 329 i 372 K. H.

Atoli przy tem wszystkiem Autor w dalszym ciągu swego artykułu dochodzi do takiego mianowicie wniosku:

„Duże ułatwienie przy powstaniu spółki akcyjnej w omawianym w tym punkcie (t. zn. w wypadku zebrania kapitału nie za pomocą subskrypcji, — przypisek nasz) przyniosła nam ostatnia zmiana art 2 dawnego prawa o spółkach akc. (obecny art. 308 K. H.), polegająca na skreśleniu wymagania, aby statut sporządzony był w odrębnym akcie notarjalnym. Ze zmiany tej wynika, że statut spółki akcyjnej nie musi być sporządzony w oddzielnym akcie notarjalnym. Dziś zatem, o ile kapitał ma być pokryty przez założycieli łącznie z osobami trzeciemi, spółka akcyjna zawiązana być może w takiej samej formie, jak spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, mianowicie drogą spisania jednego tylko aktu notarjalnego, zawierającego zarówno brzmienie statutu, jak i wszystkie dane, wymagane od omówionych wyżej aktów o zawiązaniu spółki akcyjnej".

Z tem już, oczywiście zgodzić się nie możemy. Przedewszystkiem trzeba zdać sobie sprawę z tego, że kodeks handlowy z r. 1934, który jak wiemy, zespolił w sobie dotychczasowe prawo o spółkach akcyjnych i prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, obok mniej lub więcej istotnych zmian w przepisach o spółkach akc. i spółkach z ogr. odp., dokonał jeszcze zmian czysto redakcyjnych. Takiej właśnie zmianie uległ między innemi art. 2 dawnego prawa o sp. akc. ściślej zaś zdanie 1 tego artykułu. Prawodawca, stanowiąc w art. 308 K. H., że statut spółki akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarjalnego, — dostatecznie jasno —zdaniem naszem—wypowiedział się za tem, że ma to być akt notarjalny oddzielny, niepołączony w jedno z jakimkolwiek innym aktem, choćby to był akt zawiązania spółki akc. na podstawie tego samego, co w akcie statutu. Nie uważał snadź za właściwe wzmacniać swego w tej mierze nakazu w sposób bardziej dobitny, tem więcej, że wyraz „odrębny" nie zupełnie trafnie został użyty w dawnym artykule 2, gdyż, ściśle biorąc, statut nie jest aktem odrębnym, samym w sobie, nabiera bowiem życia dopiero z chwilą zawiązania i zarejestrowania spółki akcyjnej, jest natomiast, jako akt, aktem oddzielnym, poprzedzającym akt zawiązania spółki. I tylko z tego oto powodu wyraz „odrębny" zgoła słusznie został przy ponownej redakcji artykułu quaestionis pominięty. Że statut i akt zawiązania spółki akcyjnej są to dwa oddzielne, ale bynajmniej nie odrębne akty notarjalne, wynika to jeszcze z brzmienia dalszych z kolei artykułów 314, 315, 321 i 334 K. H.

Karol Werkowski.

Z życia organizacyjnego

Z Kasy Pogrzebowej.

Zarząd Główny na posiedzeniu w dniu 23 bm. postanowił udzielić kol. Henrykowi Fijałkowskiemu członkowi Oddziału Radomskiego z powodu śmierci Jego Ojca ś. p. Władysława Fijałkowskiego zasiłku pogrzebowego w kwocie zł. 400, z czego zł. 200, jako zasiłek bezzwrotny, 200 zł. zaś tytułem zapomogi zwrotnej.

Z Okręgu Piotrkowskiego.

W dn. 21 października r. b. z inicjatywy kol. Wł. Kornackiego, chwilowo pracującego w Nowem Mieście, odbyło się w Piotrkowie Trybunalskim zebranie pracowników notarjatu i hipoteki z okręgu Sądu Okręgowego w Piotrkowie. Zebraniu przewodniczył kol. Krysiak z Piotrkowa. Po referacie przedstawiciela Zarządu Głownego Związku kol. Włodz. Dąbrowskiego o zadaniach Związku i jego pracach, wyłoniła się dyskusja, w wyniku której, wybrano Komisję Organizacyjną. Zadaniem Komisji jest przeprowadzenie na terenie Okręgu propagandy na rzecz przystąpienia do Związku wszystkich pracowników notarjatu i hipoteki, i w wyniku propagandy założenie Oddziału Związku.

Do Komisji weszli koiedzy: Kazimierz Korbacz, Mendelski i Jagodziński (z Piotrkowa), Loszek z Radomska i Plebanek z Częstochowy.

Nie wątpimy, że skoro zorganizowaniem Oddziału zajęły się takie autorytety jak koledzy Korbacz i Plebanek, to przy pomocy pozostałych młodszych kolegów z Komisji — Oddział Związku powstanie napewno i usunie cały szereg bolączek lokalnych.

Nie mamy też żadnej wątpliwości, że znany na terenie Piotrkowa i okolicy taki działacz społeczny jak kol. Krysiak, nie zrazi się przeszkodami, jakie spotyka w swojej pracy i swojem doświadczeniem i energją przysłuży się do powstania Oddziału Związku.

J. Niemazur.

OD REDAKCJI.

Wobec powyższego Szanowni Koledzy z Oddziału w Sosnowcu wybaczą, że ich apelu wystosowanego pod adresem Kolegów z Częstochowy i Piotrkowa nie drukujemy.

Ogłoszenie wyników plebiscytu ubezpieczeń społecznych.

W dniu 19 października r. b. wobec przedstawicieli 40-tu związków pracowniczych, którzy zapełnili wielką salę Związku Handlowców przy ul. Siennej 16 odbyło się ogłoszenie wyników plebiscytu ubezpie-

czeń społecznych. Zgromadzenie zagaił prezes Unji Pracowników Umysłowych p. Anatol Minkowski, podkreślając wielkie znaczenie społeczne plebiscytu, w którym poraz pierwszy usłyszeliśmy głos bezpośrednio zainteresowanych. Od tej chwili nikt już nie będzie mógł stwierdzić, że świat pracy jest przeciwny ubezpieczeniom społecznym. Rozwiana została legenda, jakoby pracownicy pragnęli obniżenia składek kosztem świadczeń. W sprawie zamierzonej reformy p. Minkowski oświadczył, że wprawdzie intencją Ministra Opieki Społecznej jest zachowanie odrębności ubezpieczenia pracowników umysłowych, nie można jednak ukrywać, że połączenie wszystkich ubezpieczeń w jednym zakładzie kryje dla nas poważne niebezpieczeństwo na przyszłość. W tej chwili same świadczenia i składki nie są naruszone i to jest w obecnych warunkach sukces".

Skolei przewodniczący Komitetu Plebiscytowego p. Pietowski ogłosił następujące wyniki plebiscytu: głosowało łącznie 68.830 pracowników. Na pierwsze pytanie: czy dla prawidłowego funkcjonowania instytucyj ubezpieczeń społecznych niezbędne jest zachowanie w nich zasad samorządu?—odpowiedziało 66.993 osób „tak", 1.328 osób „nie", wstrzymało się od odpowiedzi 509 osób. Na drugie pytanie: czy zachowanie odrębności ubezpieczenia emerytalnego pracownikóy umysłowych jest konieczne?—odpowiedziało 67,057 osób „tak", 1.100 osób „nie", wstrzymało się od odpowiedzi 673 osób. Na trzecie pytanie: czy pożądane jest zmniejszenie składek na ubezpieczenia emerytalne i na wypadek braku pracy—kosztem obniżenia świadczeń emerytalnych i zasiłków na wypadek braku pracy? — odpowiedziało „nie" 66.876, „tak" odpowiedziało 1.321 osób, wstrzymało się od odpowiedzi 639 osób. Na pytanie czwarte: czy jest uzasadnione społecznie dalsze ograniczanie pomocy lekarskiej dla ubezpieczonych i ich rodzin? — odpowiedziało „nie" 67.892 osób, „tak" odpowiedziało 376 osób, wstrzymało się od odpowiedzi 542 osób. Na pytanie piąte, postawione jedynie na terenie Górnego Śląska; czy należy obniżyć wiek, uprawniający do pobierania renty starczej z 65 na 55 lat? — odpowiedziało 20.008 osób „tak", zaś 59 osób „nie". Na pytanie, postawione również jedynie na terenie G. Śląska: czy obecnie obowiązująca granica zarobkowa (720 zł.) w ubezpieczeniu pracowników umysłowych ma być utrzymana?—odpowiedziało 19.300 osób „tak", zaś 377 osób „nie".

Interesująco wypadły odpowiedzi na pytanie, jak usprawnić działalność instytucyj ubezpieczeń społecznych. Odpowiedzi te zostały posegregowane w sposób następujący, a mianowicie za: decentralizają wypowiedziało się 14.517 osób, za zniesieniem biurokracji 11.960 osób, za wolnym wyborem lekarza 11.801 osób, koniecznością oszczędności administracyjnych 6.689 osób, wprowadzeniem czynnika społecznego 5.997 osób, wprowadzeniem zakładów zastępczych 4.539 osób, rozszerzeniem i udostępnieniem pomocy lekarskiej 1.886 osób, powierzaniem stanowisk wykwalifikowanym siłom 419 osób, uproszczeniem obliczania składek 300 osób, centralizacją 113 osób, upaństwowieniem 103 osób, likwidacją ubezpieczeń 96 osób, zniesieniem przymusu ubezpieczeń 67 osób, wprowadzeniem kontroli państwowej 61 osób, skasowaniem zbędnych kosztownych inwestycyj 32 osób, przymusowem oszczędzaniem w P. K. O. 21 osób, ubezpieczeniem prywatnem 12 osób, regularnem opłacaniem składek przez pracodawców 6 osób (U).

KOMUNIKAT

Polskiego Towarzystwa Ustawodawstwa Kryminalnego

(Grupy Polskiej Międzynarodowego Zrzeszenia Prawa Karnego).

„Międzynarodowe Zrzeszenie Prawa Karnego (Association Internationale de Droit Penal) rozpoczęło już przygotowania do IV Kongresu Zrzeszenia który odbędzie się w Atenach w r. 1936 pod patronatem Rządu Greckiego.

Poszczególne grupy narodowe „Association", zgodnie z dyrektywami Prezydjum Naczelnego, rozpoczęły już prace nad ustaleniem wykazu swych referentów kongresowych w przedmiocie czterech zagadnień, zamieszczonych na porządku dziennym, a mianowicie:

1) o wymianie międzynarodowej informacyj, dotyczących danych o uprzedniej karalności oskarżonych,
2) czy jest pożądane, aby sędzia mocen był ustalać i karać czyn, który wyraźnie nie podpada pod brzmienie przepisu ustawy,
3) jakich gwarancyj należy udzielić oskarżonym w toku śledztwa,
4) o interwencji władzy sądowej w wykonaniu kar i środków zabezpieczających.

Warunki uczestniczenia w Kongresie Ateńskim są ściśle zgodne z podawanemi już przez Prezydjum Grupy uprzednio do wiadomości publicznej warunkami uczestniczenia w Kongresach: Brukselskim (1926) Bukareszteńskim (1929) i Palermitańskim (1923).

Analogicznie do uprzedniego komunikatu w sprawie trzeciego Kongresu, Prezydjum Grupy Polskiej zaznacza, że Grupa żadnych subsydjów na wyjazd kandydatom na członków Delegacji Polskiej nie udziela i spraw paszportowych dla nich nie załatwia ograniczając się jedynie do udzielania zaświadczeń o zapisaniu się danego prawnika polskiego na członka Kongresu, względnie o zgłoszeniu przezeń referatu. Dotychczas zgłosili referaty: w kwestji pierwszej pp. płk. Nagler i doc. Rabinowicz, w kwestji drugiej prof. Glaser, doc. Potulicki i prof. Rappaport, w kwestji trzeciej adw. Lemkin i adw. Niedzielski, w kwestji czwartej sędz. Śliwowski. Ostateczny termin nadsyłania referatów na ręce Prezydjum Grupy Polskiej (Polska Komisja Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, gmach Sądu Najwyższego, pl. Krasińskich 5) upływa w dniu 1 lipca r. 1935. Bliższych informacyj o Kongresie Ateńskim udzielają: Główne Biuro Polskiej Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, czynne dla interesantów we wtorki i piątki (prócz świąt) od godz. 17.30 — 20-ej, tel. 11-53-18, oraz Biuro Prezydjalne, ul. Krucza 49 m. 6, czynne w środy i czwartki (prócz świąt) od godziny 17.30 — 20-ej tel. 9-75-12".

Ustawy i rozporządzenia

Ordynacja podatkowa.

W dniu 1 października r. b. weszła w życie Ustawa z dnia 15 marca r. b. o Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 346). Do Ordynacji tej ogłoszone zostało Rozporządzenie Wykonawcze Ministra Skarbu z dnia 19 września r. b. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 821). Z dniem wejścia w życie Ordynacji straciły moc dotychczasowe przepisy w materjach, uregulowanych w tej ordynacji.

Ordynacja w art. 60 wkłada między innymi i na notarjuszów obowiązek na pisemne żądanie władz skarbowych udzielania bezpłatnie wszelkich posiadanych przez siebie danych i informacji, potrzebnych do wymiaru podatków, przyczem w razie rzeczywistej trudności w dostarczaniu danych i informacji organa władz mają prawo przeglądania wszelkiego rodzaju aktów, ksiąg, dokumentów i innych zapisków, jak również sporządzania z nich odpowiednich odpisów i wyciągów, potrzebnych do wymiaru podatków.

W art. 69 wprowadzony został ogólny obowiązek udzielania wyjaśnień, zeznawania w charakterze świadka lub biegłego w sprawach podatkowych zaś art. 70 ordynacji i § 20 Rozp. Wyk. wymienione zostały osoby, które od tego obowiązku mogą się uchylić.

Należy zaznaczyć, że notarjuszy wykaz ten nie obejmuje, wskutek czego mogą oni być powoływani w charakterze świadków i biegłych i nie mogą się zasłaniać tajemnicą urzędową.

Należy zwrócić uwagę, że w myśl rzeczonej ordynacji każdy nabywca prawa własności lub użytkowania nieruchomości gruntowej (art. 62) oraz każdy nabywca prawa własności lub użytkowania nieruchomości budynkowej, podlegającej opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości (art. 64) *powinien o nabyciu zawiadomić właściwą władzę skarbową*, a nadto w myśl art. 136 nabywcy obowiązani są do zapłacenia należności podatku gruntowego, podatku od nieruchomości w gminach miejskich i od niektórych budynków w gminach wiejskich oraz podatku od placów budowlanych z nabytej nieruchomości za czas *przed jej nabyciem*, przyczem wysokość należności nie może być wyższa od podanej przez właściwą władzę skarbową na skutek prośby zainteresowanych płatników.

Ponadto właściciel lub użytkownik gruntów powinien zawiadomić właściwą władzę skarbową o wszelkich zmianach, zaszłych w sposobie użytkowania posiadłości rolnej zarówno z woli właściciela lub użytkownika, jak i z przyczyn od nich niezależnych (art. 63).

Zawiadomienia powyższe winny być uskuteczniane najpóźniej w terminie do dnia 15 stycznia roku następnego, w którym te zmiany zaszły (art. 67).

Rozporządzenie wykonawcze przesunęło terminy płatności podatków.

W Dzienniku Ustaw z dnia 27 października r.b. Nr. 93, ogłoszone zostały następujące Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy:

Przepisy o kosztach sądowych (poz. 837)

Przepisy te zmieniają obowiązujące obecnie przepisy z 1932 roku i mają na celu: obniżenie kosztów sądowych, uproszczenie systemu pobierania, dostosowanie obowiązujących przepisów do zmienionego stanu ustawodawstwa i usunięcie wątpliwości w wykładni dotychczasowych przepisów.

Dekret w art. 23 postanawia, że w postępowaniu spornem i egzekucyjnem pobiera się opłaty: 1) wpis, 2) opłatę od podań i załączników, 3) opłatę kancelaryjną, 4) opłatę za doręczenie, 5) kaucję kasacyjną. Wpis jest stosunkowy i stały. Wysokość wpisu stosunkowego uzależniona jest od wartości i przedmiotu sprawy i według art. 25 wynosi: 1) przy wartości przedmiotu do 5000 zł. włącznie 2%; 2) przy wartości przedmiotu do 50 tys. złotych włącznie — od pierwszych 5000 — 100 zł. od nadwyżki zaś $1^1/_2$%; 3) przy wartości przedmiotu ponad 50 tys. złotych — od pierwszych 50 tysięcy złotych — 775 złotych od nadwyżki 1%. Każde rozpoczęte 100 złotych, a w przypadku, gdy wartość przedmiotu przewyższa 50.000 złotych, każde rozpoczęte 1000 złotych liczy się za pełne.

Powiększono ilość zwolnień od opłat sądowych, zarówno podmiotowych jak i przedmiotowych. Według art. 4 uwolnienie od opłat sądowych służy: 1)Skarbowi Państwa i podmiotem prawnym, za które działa Prokuratorja Generalna Rz. Pol.; 2) instytucjom ubezpieczeń społecznych w sprawach, związanych z ich ustawową działalnością; 3) Pocztowej Kasie Oszczędności i 4) Bankowi Gospodarstwa Krajowego i Państwowemu Bankowi Rolnemu. Minister Sprawiedliwości może w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi zainteresowanymi Ministrami przyznać według swego uznania uwolnienie od opłat sądowych instytucjom, stowarzyszeniom i fundacjom, zasługującym na to uwolnienie ze względu na ich działalność dobroczynną, społeczną, naukową, oświatową lub samopomocową. Uwolnienie może być każdej chwili odwołane.

W myśl art. 117 Minister Sprawiedliwości upoważniony jest do umarzania zaległych w postępowaniu cywilnem i należnych Skarbowi Państwa kosztów sądowych w granicach 1000 złotych, jeżeli ich ściągnięcie byłoby połączone z niewspółmiernemi trudnościami.

Tryb postępowania określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Rozporządzenie powyższe wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1935 roku z wyjątkiem przepisów, dotyczących kosztów sądowych w postępowaniu o ustalenie lub podział sumy odszkodowania za wywłaszczenie, które wchodzą w życie z dniem 29 października 1934 roku.

Prawo Upadłościowe. (poz. 834).

Według tego prawa upadłość może być ogłoszona kupcowi gdy zaprzestał płacenia swoich długów.

Upadłość spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i osoby prawnej, będącej kupcem, jak również spółki jawnej lub komandytowej, znajdującej się w stanie likwidacji, będzie ogłoszona także wówczas, gdy majątek ich nie wystarcza na zaspokojenie długów.

Krótkotrwałe wstrzymanie płacenia długów wskutek przejściowych trudności nie jest podstawą do ogłoszenia upadłości.

Nie może być ogłoszona upadłość fundacji, ani osoby prawnej prawa publicznego. Ogłoszenia upadłości może żądać dłużnik, jak również każdy z jego wierzycieli. Żądanie to, oprócz wierzycieli mogą zgłosić: a) w stosunku do spółki jawnej każdy ze spólników, w stosunku zaś do spółki komandytowej każdy ze spólników, odpowiadających bez ograniczenia za zobowiązania spółki; b) w stosunku do innej spółki i osoby prawnej — każdy, kto ma prawo reprezentować spółkę lub osobę prawną sam lub łącznie z innemi osobami; c) w stosunku do spółki i osoby prawnej, będących w likwidacji, również każdy z likwidatorów.

Kupiec rejestrowy, obowiązany jest nie później niż w ciągu dwóch tygodni od dnia zaprzestania płacenia długów zgłosić w Sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości, chyba, że wniósł podanie o otwarcie postępowania układowego.

Reprezentant spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i osoby prawnej oraz likwidator spółki jawnej lub komandytowej również są obowiązani zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości w ciągu dwóch tygodni od dnia ujawnienia, że majątek spółki lub osoby prawnej nie wystarcza na zaspokojenie długów, chyba, że wnieśli podanie o otwarcie postępowania układowego. Kto nie wykona tego obowiązku, odpowiada za szkodę, wyrządzoną przez to wierzycielom. Kilka osób odpowiada solidarnie.

Ogłoszenie upadłości spółki jawnej lub komandytowej nie pociąga za sobą samo przez się ogłoszenia upadłdści spólników.

Śmierć dłużnika nie stanowi przeszkody do ogłoszenia jego upadłości, jeżeli wniosek o ogłoszenie będzie złożony w ciągu roku od daty śmierci. Ogłoszenia upadłości może żądać także każdy ze spadkobierców dłużnika. Zgłoszenie wniosku przez spadkobiercę nie oznacza przyjęcia spadku.

Czynności prawne pod tytułem darmym, zdziałane przez upadłego w ciągu roku przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości. Bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu jeszcze niepłatnego, dokonane przez upadłego w ciągu dwóch miesięcy przed złożeniem pomienionego wniosku. Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy ogłoszenia upadłości.

Czynności prawne upadłego, dokonane pod tytułem obciążliwym w ciągu sześciu miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linji prostej, krewnym lub powinowatym w linji bocznej do drugiego stopnia włącznie albo z przysposobionym lub przyspasabiającym, są w stosunku do masy upadłości bezskuteczne. Prawo to wchodzi w życie z dniem 1 stycznia roku 1935.

Przepisy wprowadzające Prawo upadłościowe. (Poz. 835).

W myśl tych przepisów z dniem wejścia w życie prawa upadłościowego tracą moc dotychczasowe przepisy w zakresie, unormowanym prawem upadłościowem, o ile odnośne artykuły przepisów wprowadzających nie stanowią inaczej.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z przepisami szczególnemi dla obszaru mocy obowiązującej Kod. Cyw. Król. Polskiego z 1825 r, prawo zarządu i użytkowania majątku żony ustaje na czas upadłości męża. Prawo to wraca na ten czas do żony.

W razie upadłości jednego z małżonków, którzy zawarli umowę przedślubną, obowiązują następujące przepisy. Jeżeli między małżonkami ustanowiona była wspólność majątkowa na czas ich życia albo wspólność majątku dorobkowego na czas życia lub na przypadek śmierci, wspólność ta będzie na skutek upadłości jednego z nich niezwłocznie zlikwidowana. W przypadku wspólności majątku dorobkowego żonie nie służy prawo zrzeczenia się wspólności.

Jeżeli między małżonkami ustanowiona była wspólność majątkowa na przypadek śmierci, ograniczenia, przewidziane w art. 228 Kod. Cywilnego Król. Pol. z 1825 r. przestają obowiązywać.

Korzyści majątkowych, zapewnionych umową przedślubną miedzy małżonkami, nie wolno dochodzić od masy upadłości ani na rzecz masy.

W ciągu sześciu miesięcy od dnia prawomocnego ukończenia lub prawomocnego umorzenia postępowania upadłościowego, małżonkowie mogą umową notarjalną urządzić na przyszłość swoje stosunki majątkowe. W ciągu miesiąca od daty zawarcia umowy małżonkowie obowiązani są pod skutkami, przewidzianemi w art. 208 Kod. Cyw. Król. Pol. z 1825 r, odpis umowy okazać urzędnikowi stanu cywilnego celem uczynienia wzmianki o zawarciu umowy na marginesie aktu małżeństwa.

Jeśli małżonkowie nie skorzystają z prawa zawarcia umowy, stosunki między nimi będą regulowane przepisami ustawowemi.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1935 roku.

Prawo o postępowaniu układowem (poz. 836).

W myśl tego prawa kupiec, który wskutek wyjątkowych i niezależnych od niego okoliczności zaprzestał płacenia długów lub przewiduje w najbliższej przyszłości zaprzestania ich płacenia, może żądać otwarcia postępowania celem zawarcia układu z wierzycielami.

Nie ma prawa żądać otwarcia postępowania układowego ten, kto: 1) nie prowadzi przedsiębiorstwa przynajmniej od lat trzech; 2) będąc kupcem rejestrowym, nie prowadził księgowości według zasad prawidłowej rachunkowości kupieckiej albo, nie będąc kupcem rejestrowym, nie prowadził rachunków, z których byłby widoczny stan jego majątku; 3) już raz zawarł układ w postępowaniu układowem lub

był upadłym, jeżeli od zatwierdzenia układu lub ukończenia postępowania upadłościowego nie upłynęło jeszcze lat pięć; 4) nie wykonał układu, zawartego w postępowaniu układowem lub upadłościowem; 5) dopuścił do umorzenia postępowania układowego, jeżeli od umorzenia nie upłynęło jeszcze lat pięć.

W razie otwarcia postępowania układowego na żądanie spółki jawnej lub komandytowej, spólnik, odpowiadający za zobowiązania spółki bez ograniczenia, może żądać otwarcia postępowania układowego w stosunku do swego majątku, chociażby nie zachodziły warunki, wymagane w podanych powyżej punktach 1 i 2.

Postępowaniem układowem nie są objęte wierzytelności: 1) podatki i inne daniny publiczne ze wszystkiemi dodatkami, karami za zwłokę i kosztami egzekucyjnemi; 2) należności z tytułu ubezpieczeń społecznych i przymusowego ubezpieczenia ogniowego bieżące i zaległe za rok, poprzedzający otwarcie postępowania układowego; 3) należności z umowy o pracę; 4) należności z umowy o rentę lub o dożywocie oraz alimenty, 5) należności zabezpieczone zastawem; 6) należności zabezpieczone hipoteką albo w rejestrze z wyjątkiem hipotek sądowych uzyskanych w ostatnim miesiącu przed otwarciem postępowania układowego. Postępowaniem układowem nie są objęte również roszczenia o wydanie mienia, które w razie upadłości byłoby wyłączone z masy upadłości.

Postępowanie układowe, otwarte na żądanie spółki jawnej lub komandytowej, obejmuje tylko majątek spółki. Odpowiedzialność spólników za zobowiązania spółki pozostaje bez zmiany. Postępowanie, otwarte na żądanie spólnika w stosunku do jego majątku, obejmuje także jego udział i inne prawa majątkowe w spółce.

Do przeprowadzenia postępowania układowego właściwy jest Sąd Okręgowy, w którego okręgu znajduje się zakład główny przedsiębiorstwa dłużnika, a gdy dłużnik ma kilka przedsiębiorstw w okręgach różnych sądów — jeden z tych sądów. Sąd Okręgowy orzeka w Wydziale handlowym, a jeżeli wydział handlowy nie jest utworzony w wydziale cywilnym w składzie trzech sędziów.

Zastępstwo przez adwokatów obowiązuje, poczynając od założenia środka odwoławczego do Sądu Apelacyjnego.

Postępowanie ulega zawieszeniu tylko w razie smierci dłużnika. Będzie ono umorzone, jeżeli w ciągu dwóch tygodni od daty postanowienia Sądu o zawieszeniu postępowania spadkobierca nie zgłosi wniosku o podjęcie postępowania.

Prawo to wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1935 roku. *S. Ch.*

Dziennik Ustaw w № 94 z dn. 28 października 1934 r. ogłasza następujące Rozporządzenia Prez. Rz. z mocą ustawy z dn. 24 października r. b.:

o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucyj w bankach państwowych (poz. 839)

Na podstawie tego rozporządzenia w celu konwersji i uporządkowania długów wobec państwowego Banku Rolnego i Banku Gospodarstwa Krajowego: 1) posiadaczy gospodarstw wiejskich, 2) spółdzielni rolniczych oraz instytucji kredytowych z tytułu kredytów, udzielanych rolnikom, 3) przedsiębiorstw przetwórstwa i zbytu produktów rolnych, 4) organizacyj rolniczych i instytucyj związanych z rolnictwem— tworzy się w każdym z tych banków odrębny Fundusz Oddłużenia.

Minister Skarbu upoważniony jest w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do ustalania zasad i warunków ulg, oraz częściowych lub całkowitych umorzeń, jakie Banki państwowe udzielać będą swoim dłużnikom z sum z Funduszów Oddłużenia, oraz do ustalania terminów płatności zaległych należności z przynależnościami, powstałych przed 1 lipca 1934 r. z tytułu pożyczek w listach zastawnych banków państwowych i w obligacjach meljoracyjnych P. B. R., zabezpieczonych hipotecznie, oraz z tytułu reszty ceny sprzedaży gruntów z majątków własnych banków.

Wszystkim tym należnościom wraz z przynależnościami, przysługuje pierwszeństwo hipoteczne równe z kapitałem.

P. B. R. i B. G. K. mają prawo bez zgody dłużnika i niższych wierzycieli skonwertować wymienione należności z przynależnościami lub ich części, władze hipoteczne konwersji dokonywać będą na jednostronny wniosek P. B. R. lub też B. G. K., albo na wniosek dłużnika za pisemną zgodą jednego z tych banków. Żadne wpisy hipoteczne nie tamują ujawnienia konwersji wpisem hipotecznym (czystym) Wszelkie pisma, wnioski i wpisy hipoteczne, dotyczące wykonania konwersji, są wolne od opłat stemplowych, sądowych i hipotecznych. Pisarze hipoteczni mają prawo pobierać za wniosek, za wniesienie treści i wydanie świadectwa o dokonanych wpisach — jedynie opłatę stałą 10 zł.

Dalsze przepisy tego rozporządzenia dotyczą udzielonych Ministrowi Skarbu, bądź Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu pełnomocnictw, do ustalania terminów spłaty należności od spółek wodnych, umarzania pożyczek meljoracyjnych, ustalania zasad i warunków przejęcia na rzecz Skarbu Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej niektórych wierzytelności P. B. R., oraz do częściowego umarzania przejętych wierzytelności, wreszcie do zaciągnięcia zobowiązania wobec P. B. R. do wysokości sumy przejętych przez Skarb Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej wierzytelności, do ustalania oprocentowania i do stopniowego umorzenia tego zobowiązania.

Rozporządzenie weszło w życie z dn. 28 października 1934 r.

W sprawie zmiany ustawy z dn. 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (poz. 840)

Rozporządzeniem tem wprowadzono cały szereg zmian w ustawie z dn. 24. III. 33 r. Między innemi nadano prawo Bankowi Akceptacyjnemu emitowania własnych obligacyj, które służyć będą do przejmowania wierzytelności rolniczych instytucyj kredyto-

wych. Ogólna suma obligacyj Banku Akceptacyjnego nie może przekroczyć 100 milj. złotych.

Przy Banku Akcept. będzie działał komitet konwersyjny.

Wierzytelności i ich zabezpieczenia, łącznie z zabezpieczeniami hipotecznemi, służące za podkład kredytów akceptacyjnych będą wpisane przez instytucje wierzycielskie do osobnego rejestru Banku Akcept., na których służyć będzie prawo zastawu. Wgląd do rejestru mają zainteresowani.

Przy wierzytelnościach i zabezpieczeniach hipotecznych prawa Banku Akceptacyjnego, wynikające z wpisu wierzytelności do rejestru, winny być na żądanie Banku ujawnione w księdze hipotecznej przez wpisane wzmianki, że wierzytelność hipoteczna wpisana jest do rejestru Banku Akceptacyjnego. Wzmianka będzie wpisana do wykazu hipotecznego na jednostronny wniosek instytucji wierzycielskiej lub B-ku Akcept. — Podstawą do zeznania wniosku będzie pismo instytucji wierzycielskiej lub Banku Akcept. bez potrzeby uwierzytelniania podpisów. Wykreślenie wzmianki może nastąpić tylko na wniosek B-ku Akcept. lub na wniosek instytucji wierzycielskiej za zezwoleniem B-ku, wyrażonem na piśmie, bez potrzeby uwierzytelniania podpisów. — Żadne przeszkody wynikające z obowiązujących przepisów lub treści księgi hipotecznej nie tamują uskutecznienia wpisu lub wykreślenia wzmianki.

Wolne od opłat stemplowych są między innemi: pisma stwierdzające układy, lub stwierdzające ustanowienie zastawu, hipoteki lub poręczenia—celem zabezpieczenia wierzytelności, stanowiących przedmiot układów, stwierdzające przedłużenie terminu płatności tych wierzytelności lub ich zmianę; obligi stwierdzające zobowiązania B-ku Akcept., i zobowiązania wobec B-ku Akcept., oraz pisma stwierdzające ustanowienie na rzecz B-ku Akcept. zastawu, hipoteki lub poręczenia; weksle wystawione lub akceptowane przez Bank Akcept.; pisma stwierdzające przelew wierzytelności, stanowiącej przedmiot układu na rzecz B-ku Akcept., P. B. R., lub na rzecz instytucji kredytowej, wskazanej na piśmie przez Bank Akceptacyjny. Minister Sprawiedliwości może zwolnić całkowicie lub częściowo od wszelkich opłat sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem przepisów tej ustawy, jak również obniżyć wynagrodzenie notarjuszów i pisarzy hipotecznych za te czynności.

Jeżeli układy konwersyjne i dokumenty, wystawione celem zabezpieczenia praw instytucyj wierzycielskich (wierzycieli), z wyjątkiem hipotecznych czynności i weksli — mają podpisywać niepiśmienni i nawet nieumiejący czytać — należy odpowiednio stosować przepisy ustawy z dn. 23. III. 1929 r. (Dz. Ust. Nr. 25 poz. 260).

W przypadkach, gdy dłużnikami instytucyj wierzycielskich są posiadacze gospodarstw do 50 ha i i do 500 ha (art. 3 Rozp. poz. 841) na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu.

W przypadkach, gdy na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu, a układ nie dochodzi do skutku, Komitet Konwersyjny orzekać będzie, z czyjej winy nie zawarto układu. Jeżeli wina będzie po stronie instytucji wierzycielskiej, będą miały zastosowanie przepisy rozporządzenia o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Jeżeli wina będzie po stronie dłużnika, komitet konwersyjny może go pozbawić dobrodziejstw wypływających z ustępu poprzedzającego.

Wzmianki wpisane w księgach hipotecznych i wpisy wierzytelności i ich zabezpieczeń — dokonane przed 1. XII. 1934, w rejestrze B-ku Akcept. mają skutki prawne, określone w tem rozporządzeniu.

O konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. (poz. 841)

Zasadniczo długiem rolniczym w rozumieniu tego rozporządzenia jest dług posiadacza gospodarstwa wiejskiego pozostający w związku: z nabyciem, rozporządzeniem lub prowadzeniem takiego gospodarstwa, lub pochodzący z tytułu indosu albo poręczenia.

Za gospodarstwa wiejskie uważa się gospodarstwa rolne, leśne, ogrodowe, nasienne, hodowlane, pszczelne i rybne, za posiadaczy zaś tych gospodarstw— ich właścicieli, użytkowników i dzierżawców.

Gospodarstwa podzielone są na grupy: do grupy **A.** zaliczono zasadniczo gospododarstwa o obszarze do 50 ha; gospodarstwami grupy **B.** są gospodarstwa o obszarze do 500 ha, do grupy **C.** należą pozostałe gospodarstwa.

Przepisy rozporządzenia tego — w braku odmiennego przepisu szczególnego — odnoszą się wyłącznie do długów rolniczych, powstałych przed 1 lipca 1932 r.

Z art. 6 tego rozporządzenia wynika, że rozporządzenie to zasadniczo dotyczy długów prywatnych.

Orzekanie czy dług jest rolniczy, do jakiej grupy zalicza się gospodarstwo wiejskie, kiedy dług powstał, kto pobrał walutę — należy do urzędu rozjemczego.

Wciągu 3-ch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia tego długi rolnicze ponad 500 zł. będzie można spłacać papierami wartościowemi. Papierami wartościowemi można zapłacić kapitał długu rolniczego, odsetki, prowizje, koszty i inne należności uboczne z tytułu długu, należne za czas do dn. I. XI. 34 r.

Długi rolnicze zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach ziemskich mogą być w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie omawianego rozporządzenia, skonwertowane bez zgody niższych wierzycieli hipotecznych, na długi w $4^1/_2$% listach zastawnych, umarzalnych w okresie nie dłuższym niż lat 55 z tem, że należność wierzycieli będzie spłacana temi listami po kursie al pari.

Konwersja może być zastosowana do następujących długów: w gospodarstwach grupy A i B — do długów, mieszczących się w 50% szacunku nieruchomości; w gospodarstwach grupy C. o obszarze do 2 tys. ha. — do długów mieszczących się w 40% szacunku nieruchomości, w pozostałych gospodarstwach grupy C — do długów mieszczących się w 30% szacunku nieruchomości. Konwersja może być zastosowana do długów gruntownych, do długów zabezpieczonych hipoteką umowną (umownem prawem zastawu), kaucją hipoteczną (hipoteka zabezpieczająca), hipoteką prawną, sądową lub przez ostrzeżenie bez

względu na to, czy zabezpieczenie jest ujawnione w wykazie hipotecznym czystym wpisem (intabulacją) czy przez zastrzeżenie.

Do dokonywania konwersji uprawnione będą instytucje kredytu długoterminowego, które oznaczy Minister Skarbu.

Konwersja może nastąpić na wniosek dłużnika lub wierzyciela, złożony do instytucji kredytu długoterminowego.

Jeżeli na nieruchomości zahipotekowane są długi nierolnicze, lub powstałe po I. VII. 1932 r., inne długi niepodlegające konwersji—wówczas wierzyciele tych hipotek obowiązani są — bądź poddać swą wierzytelność konwersji, bądź ustąpić pierwszeństwa hipotecznego dla długów konwertowanych w takim jednak zakresie aby ich wierzytelności pozostały w granicach 50% szacunku nieruchomości, ustalonego przez instytucję kredytu długoterminowego. Dotyczy to również między innymi wierzytelności Skarbu Państwa, banków państwowych, instytucyj komunalnych, kas centralnych, gminnych, kas pożyczkowo-oszczędnościowych i spółdzielni kredytowych.

Przed służebnościami, ciężarami wieczystemi i czasowemi służyć będzie pierwszeństwo dla pożyczki konwertowanej.

Art. 26 i dalsze omawiają sposób dokonania konwersji, formę aktów konwersji, sposób spłaty pożyczką konwertowaną długów i wogóle rozrachunki z tytułu udzielania pożyczki konwersyjnej i decyzje wydziałów hipotecznych.

Dalsze rozdziały tego rozporządzenia omawiają: przepisy szczególne, dotyczące instytucji kredytu długoterminowego; rozłożenie spłaty na 28 rat półrocznych i obniżenie oprocentowania do 3%—długów rolniczych z mocy samego prawa ulgi przyznawane przez urzędy rozjemcze (mogą być obniżane długi z tytułu działów rodzinnych i spadkowych, oraz z tytułu reszty ceny kupna za okres od I. I. 1926 r. do I. VII. 1932 r.); postępowanie układowe i likwidacyjne (przy nadmiernem obdłużeniu) ze szczegółowemi przepisami w postępowaniu układowem i likwidacyjnem.

Wreszcie przepisy końcowe — między innemi — zmieniają częściowo ustawę z dn. 28. III. 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. Ust. № 29 poz. 253).

Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, t. j. z dn. 28. X. r. b.

O obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (poz. 842),

Na podstawie tego rozporządzenia umorzone zostały częściowo lub w całości następujące należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej: z tytułu wypłaconych przed 1.VII.1932 r. pożyczek parcelacyjnych i meljoracyjnych oraz konwersyjnych, z tytułu wypłaconych w okresię od 1.I.27 r. do 30.VI.32 r. pożyczek scaleniowych, z tytułu opłat za techniczne wykonanie scalenia, za prace meljoracyjne.

Pozatem umorzono należności Funduszu Obrotowego Ref. Rolnej z tytułu sprzedaży działek i gospodarstw rolnych, ogrodniczo-warzywniczych i rzemieślniczych wiejskich (utworzonych przy parcelacji nieruchomości państwowych), w stosunku, odpowiadającym obniżeniu wartości ziemi i innych składników gospodarczych tych działek i gospodarstw.

Spłatę należności Funduszu Obrot. Ref. Rolnej rozporządzenie rozkłada na 60, 30 i 5 lat, zależnie od tytułu powstania długu; oprocentowanie od 1.I.35 r. tylko przy okresie spłaty dłuższym niż lat 5 pobierane będzie w wysokości 3% rocznie.

Rozporządzenie przewiduje bonifikaty przy przedterminowej spłacie długu w całości lub częściowo.

Należności Funduszu Obrot. Ref. Rolnej z tytułu pożyczek b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich: Włościańskiego i Szlacheckiego, ulegają konwersji do lat 56 przy oprocentowaniu 4,5 w stosunku rocznym łącznie z kosztami administracyjnemi.

I tutaj również przewidziane są bonifikaty przy przedterminowej całej lub częściowej spłacie długu.

Rozporządzenie zmienia częściowo ustawę z dn. 9.III.1932 o Funduszn Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. Nr. 40/34 poz. 364).

Wreszcie art. 14 rozporządzenia głosi, że ujawnienie w księgach hipotecznych umorzenia lub konwersji, następuje na jednostronny wniosek P. B. R. zgłoszony według uznania Banku pisemnie lub ustnie, albo na wniosek dłużnika na podstawie oświadczenia Banku.

Podania i wpisy hipoteczne, oraz inne czynności, związane z ujawnieniem umorzenia lub konwersji w księgach hipotecznych, wolne są od opłat sądowych i stemplowych; stawkę wynagrodzenia pisarza hipotecznego ustala się w wysokości 10 zł.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 28 października r. b.

O wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie przymusowo wykupywane na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 o wykonaniu reformy rolnej, lub przejęte na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej (poz. 843).

W ustawie z dnia 28.XII.25 w brzmieniu nadanem przez art. 1 ustawy z dn. 28.III.33 r. rozporządzeniem powyższem wprowadzono zmianę art. 31 w tym sensie, że ustalone wynagrodzenie za nieruchomości ziemskie przymusowo wykupywane będzie wypłacone właścicielowi lub złożone do depozytu w 20% w gotówce i w 80% w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej w złotych w złocie według wartości nominalnej.

W ustawie z dnia 28.III.33 r. skreślono art. 4 oraz między innemi zmieniono art. 6 w tym sensie, że ustalone wynagrodzenie wypłacone będzie właścicielowi lub złożone do depozytu sądu w całości w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej w złotych w złocie; wynagrodzenie do 10 tys. zł. uiszczone będzie w gotówce.

W sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rz. z dn. 27.XII.1924 r. uzupełniającego rozporządzenie z dn. 14.V.1924 o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych w stosunku do wierzytelności z pożyczek, udzielonych przez b. rosyjskie banki ziemskie oraz b. ro-

syjskie towarzystwa kredytowe miejskie, których zarządy miały siedzibę prawną poza granicami Państwa Polskiego (poz. 844).

Rozporządzenie to, uzupełniając ustęp drugi § 3 rozporządzenia z dn. 27.XII.24 r. (Dz. U. Nr. 115 poz. 1025) głosi, że przy parcelacji nieruchomości ziemskich, obciążonych wierzytelnościami b. Państwowego Ziemskiego Banku Szlacheckiego wraz z odrębnym jego Wydziałem, przerachowany na złote nie umorzony kapitał tych wierzytelności, oraz należne raty amortyzacyjne, wraz z dodatkiem administracyjnym i odsetkami za zwłokę, mogą być spłacane w całości lub części także złotemi 4½% listami zastawnemi P. B. R. Serji I-ej.

O ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych (poz. 845).

Rozporządzeniem tem działalność ustawy tak zwanej moratoryjnej z dn. 29.III.1933 r. (Dz. U. Nr. 25 poz. 213) przedłużono do dn. 1 października 1935 r.

O poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (poz. 846).

Rozporządzenie to składa się z 3-ch części. W części pierwszej omówione są przepisy dotyczące: powszechnych norm oddłużenia (konwersja krótkoterminowych i długoterminowych pożyczek związków samorządowych, udzielonych przez B. G. K., oraz banki komunalne z przed 1.IV.1934 r. na pożyczki długoterminowe, oprocentowanie, warunki spłaty i t. d.) 2. Komisji oszczędnościowo-oddłużeniowych i Urzędu Rozjemczego, 3. Oddłużenia Związków samorządowych w postępowaniu przed komisjami i Urzędem Rozjemczym.

Część druga wprowadza zmiany niektórych artykułów ustawy z dn. 11.VIII.1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. z 1932 r. Nr. 106 poz. 884), oraz zwalnia związki samorządowe od wpłat na rzecz Funduszu Pracy.

Część trzecia nadaje Ministrowi Sprawiedliwości prawo zwolnienia w całości lub w części od wszelkich opłat sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem części I rozporządzenia, jak również obniżyć wynagrodzenie notarjuszów i pisarzy hipotecznych za te czynności.

O własności lokali (poz. 848).

Niezmiernie ważne i mające zasadnicze znaczenie rozporządzenie o własności lokali głosi, że mieszczące się w jednym budynku oddzielne lokale, piętra i części pięter, uznane przez właściwą władzę budowlaną za samodzielne pomieszczenia, mogą stanowić przedmiot odrębnej własności. Grunt, podwórze i t. p. stanowią wspólną własność wszystkich właścicieli poszczególnych lokali. Ustanowienie odrębnej własności lokali powinno pod nieważnością nastąpić w formie aktu notarjalnego. Akt ten powinien określać: 1. rodzaj, położenie i rozmiar poszczególnych lokali z powołaniem się na plan; 2. stosunkowy udział właścicieli lokali we współwłasności nieruchomości, z której wydzielona została własność lokali; 3. wzajemne prawa i obowiązki właścicieli lokali; 4. zasady zarządu wspólną nieruchomością i nadzoru nad zarządem.

Do zarządzania wspólną nieruchomością winien być powołany zarząd.

Rozporządzenie zawiera przepisy dotyczące sposobu powoływania zarządu, jego kompetencje, kompetencje zebrań właścicieli, sposób kontroli i całą organizację współwłaścicieli nieruchomości, a raczej właścicieli lokali.

Prawo odrębnej własności lokalu wraz z przynależnym do niego udziałem we współwłasności, podlega ujawnieniu w księgach hipotecznych (gruntowych) i może stanowić przedmiot zabezpieczenia rzeczowego.

Wyłączenie lokali może nastąpić tylko za zgodą wierzycieli hipotecznych, oraz po przeprowadzeniu za ich zgodą podziału wierzytelności hipotecznych między poszczególne lokale.

Ulgi przewidziane w ustawie z dnia 24.III.33 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. Nr. 22 poz. 173) stosuje się również do lokali, które mieszczą się w takich budynkach i stanowią odrębną własność.

Pisma tyczące się ustanowienia odrębnej własności w takich budynkach i pisma dotyczące podziału wierzytelności na poszczególne lokale — brane są od opłat stemplowych, a wpisy tych praw do ksiąg hipotecznych, od opłat hipotecznych (należności za wpis hipoteczny).

Przypadające od powyższych czynności opłaty notarjalne oraz pisarzy hipotecznych będą pobierane w stosunku połowy przepisanych stawek.

Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dn. ogłoszenia t. j. z dn. 28 października r. b., jednocześnie w zakresie mocy obowiązującej tego rozporządzenia utracił moc art. 664 Kod. Napol., oraz ustawa z dn. 30. III. 1872 r. o dzieleniu budynków na części fizyczne (Dz. U. P. austr. № 50).

Do rozporządzenia tego wydane zostało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 28, X. r. b. (poz. 853) o sposobie ujawniania w księgach hipotecznych prawa odrębnej własności lokali i innych praw rzeczowych na tych lokalach.

Rozporządzenie p. Ministra zawiera: 1) przepisy dla obszaru mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona i tomu X cz. I Zwodu praw; 2) przepisy dla obszaru mocy obowiązującej kodeksu cywilnego z 1811 r. 3) przepisy dla obszaru mocy obowiązującej Kodeksu Cywilnego z 1896 r., na mocy których dla każdego lokalu, stanowiącego przedmiot odrębnej własności należy założyć nową księgę hipoteczną, (nowy wykaz hipoteczny, nowy wykaz księgi gruntowej, czyli księgi wieczystej lokalu), oraz sposób wprowadzania wpisów do ksiąg (wykazów) dotychczasowych, Wreszcie rozporządzenie p. Ministra zawiera przepisy wspólne, o sposobie postępowania z chwilą ujawnienia w księdze hipotecznej (gruntowej) ustanowienia odrębnej własności lokali.

Nie potrzebujemy dodawać, że rozporządzenie o własności lokali jest ciosem, może śmiertelnym dla spółdzielni mieszkaniowych.

O ustalaniu nazw miejscowości i o numeracji nieruchomości. (poz. 850)

Rozporządzenie powyższe reguluje sprawę ustalania nazw miejscowości:

1) zamieszkanych, to jest wszelkich samoistnych osiedli, odróżniających się od sąsiednich osiedli odrębną nazwą, a przy jednakowej nazwie odmiennem określeniem rodzaju („miasto“ i „wieś“, „wieś“ i „folwark“ i t. p.)

2) nie zamieszkanych. *W. D.*

W Dzienniku Ustaw R. P. № 96 z dnia 30 października r. b. ogłoszone zostały Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej:

O pośrednictwie ubezpieczeniowem (poz. 864)

O przerachowaniu niektórych należności (poz. 865)

W sprawie opodatkowania spadków i darowizn na obszarze górnośląskiej części województwa Śląskiego (poz. 866)

O zmianie ustawy z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie przyznawania obligacjom Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego gwarancji skarbowej oraz uproszczonego ściągania należności rzeczonego Towarzystwa (poz. 867)

W sprawie zmiany ustaw z dnia 12 lutego 1931 r. o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych oraz z dnia 22 października 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego.

Zmiany w ustawie o sądach pracy.

W Nr. 95 Dziennika Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, zmieniające dotychczasowe przepisy prawne o sądach pracy. Ma ono przedewszystkiem na celu unifikowanie wszystkich dotychczas obowiązujących przepisów w tej dziedzinie na terenie całego Państwa, oraz usprawnienie działalności sądów pracy na podstawie doświadczeń, zdobytych w ostatnich kilku latach.

Nowela przewiduje szereg zmian, wprowadzonych na wniosek Unji Pracowników Umysłowych. Na pierwszem miejscu należy wymienić: podwyższenie właściwości sądów pracy do 10.000 zł. (dotychchczas 5 tys.), rozszerzenie zakresu działania tych sądów na pracowników, zarabiających do 12.000 zł. rocznie (dotychczas 10 tys.), przyśpieszenie postępowania sądowego i egzekucyjnego (nakazy płatnicze z list płacy i książeczek obrachunkowych, nieodraczalność wykonania wyroków jednozgodnych dwu instytucyj etc.), podwyższenie granicy kwot, przy których dopuszczalne jest postępowanie uproszczone z 200 do 300 zł., wreszcie zniżenie w pewnych wypadkach opłat sądowych.

Nowe prawo o sądach pracy z dniem 1 stycznia 1935 roku wejdzie w życie na terytorjum całego państwa, wyjąwszy ziemie zachodnie, gdzie istniejące obecnie sądy kupieckie i sądy przemysłowe dostosowane zostaną do norm ogólnych w drodze rozporządzeń Rady Ministrów. Wyjątek ten ma na celu umożliwienie unifikacji sądownictwa pracy bez naruszania niektórych korzystniejszych dla pracowników przepisów, istniejących w ustawach dotychczasowych, a nie nadających się do zastosowania na terytorjum całegom Państwa.

W opinjowaniu projektu brała żywy udział Unja Pracowników Umysłowych, której staraniom należy przypisać m. inn. podwyższenie granic właściwości sądów pracy, uproszczenie postępowania sądowego, niektóre ważne poprawki szczegółowe, a wreszcie wprowadzenie przepisów, umożliwiających zachowanie specjalnych, korzystniejszych postanowień obowiązujących obecnie na ziemiach zachodnich. (U).

Z Komisji Kodyfikacyjnej

Skład główny wydawnictw Komisji Kodyfikacyjnej znajduje się w Kasie im. Mianowskiego, Warszawa, Pałac Staszica.

Z czasopism prawniczych

Przegląd Notarjalny w № 20 zamieścił między innemi artykuł p. Notarjusza W. P. Paszkowskiego p. t. „Jeszcze o protokule walnego zgromadzenia spółki akcyjnej“, zakończony maksymą: in dubiis cautius W artykule tym Autor w sposób niedostatecznie przekonywujący usiłuje obalić pogląd p. Notarjusza Marjana Kurmana, wyrażony w artykule tego ostatniego p. t. Protokuł walnego zgromadzenia spółki akcyjnej, (№ 18 Przeglądu Notarjalnego). Zdaniem p. Kurmana, w zupełności przez nas podzielanem, zbytecznem jest zamieszczanie w takim protokule t. zw. komparycji, gdyż komparycję zastępuje dołączona do protokułu lista obecności.

Niezależnie od wspomnianego artykułu, Nr, 20 Przeglądu Notarjalnego zawiera bardzo cenną i nader użyteczną w naszej codziennej praktyce notarjalnej pracę p. Marjana Kurmana p. t. „O spółkach podług Kodeksu zobowiązań i nowego kodeksu handlowego Informacje do zawarcia spółki i do redakcji umowy spółki“. Mamy nadzieję, że praca ta, gwoli szerszego jej rozpowszechnienia, ukaże się niebawem w druku w osobnem wydaniu.

K. W.

Książki nadesłane.

Juljan Tomkiewicz, adwokat, i Józef Bloch, adwokat.

S p ó ł k i z o g r a n i c z o n ą o d p o w i e d z i a l n o ś c i ą, K o d e k s h a n d l o w y (A r t. 158 — 306 i 491 — 497), K o m e n t a r z. Księgarnia F. Hoesicka w Warszawie, str. 327 t. XII. Książka ta, obok tekstu przepisów Kodeksu o sp. z ogr. odp., w uwagach do każdego artykułu zawiera uzasadnienie Komisji Kodyfikacyjnej, analogiczne artykuły ustawy niemieckiej i austryjackiej o sp. z ogr. odp., orzecznictwo sądów polskich, niemieckich i austryjackich, poglądy i opinje prawne komentatorów oraz inne artykuły z kodeksu handlowego, dotyczące w czemkolwiek spółek z ogr. odp. Słowem całokształt prawa o sp. z ogr. odp., jeżeli nie brać pod uwagę zapowiedzianych w kodeksie rozporządzeń wykonawczych, które jeszcze nie zostały wydane.

Nie wiemy tylko dlaczego w uwagach do art. 229 Autorzy zamiast artykułu 196 Kod. Zob. przytoczyli sprzeczną z tym artykułem tezę R. P. 60, 144. Następnie, ponieważ według art. 239 do protokułu należy dołączyć odpowiednie dowody, stwierdzające prawidłowość zwołania zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał, jako to dowody zwołania zgromadzenia i listę obecności z podpisami uczestników zgromadzenia, nie jest przeto nieodzownem dołączenie jeszcze innych dokumentów, jak np. sprawozdanie. bilans i t. p. Odmienne co do tego opinje komentatorów, przytoczone w uwadze 8 do art. 239, są przedewszystkiem z daty, poprzedzającej wprowadzenie do podobnego do art. 239 — artykułu 412 § 3 (dawnego art. 73 pr. akc.). Kod. Hand. wyrazów: „jako to dowody zwołania zgromadzenia i listę obecności...“, wobec czego nie powinny być, zdaniem naszem, jako nieaktualne, cytowane.

Wszystko to jednak nie pomniejsza cennych skądinąd walorów książki i włożonej w nią rzetelnej i sumiennej pracy Autorów, i niewątpliwie z dużym pożytkiem może

być wykorzystana przez ogół pracowników notarjalnych oraz przez tych, dla których dokładne zapoznanie się z tą dziedziną prawa jest potrzebą życiową. *K. W.*

Wiktor Kościński „Nowy System Emerytur Państwowych" Księgarnia Powszechna Dzieł Prawniczych i Ekonomicznych. Warszawa 1934. Cena zł. 1.

W pracy tej p. W. Kościński, Naczelny Dyrektor Państwowych Zakładów Emerytalnych, poza wstępem, omawia szczegółowo zakres działania Państwowego Zakładu Emerytalnego, organizację jego, postępowanie przy przyznawaniu, wymiarze i wypłacaniu świadczeń emerytalnych, przepisy dotyczące nadzoru państwowego, zasady pomocy władz, instytucji, przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, oraz instytucji i ubezpieczeń społecznych, przepisy przejściowe i przepisy finansowe dla Zakładu.

Praca powyższa p. Kościńskiego oświetla dokładnie zasady dokonanej reformy systemu finansowego emerytur państwowych.

Poradnik Nota-Teki

Pytanie

Kol. Adolf Knothe, Zduńska Wola.

W myśl art. 43 p. 4 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. UR. P. Nr. 106/32 poz. 885) notarjusz pobiera za czynności wiążące się z wymiarem i poborem dodatków komunalnych, wymienionych w art. 13, 14, 15, i 16 cytowanej ustawy 2% sum pobieranych na rzecz Związków komunalnych.

§ 57 Przepisów wykonawczych (Dz. U. R. P. Nr. 113/32 poz. 937) wkłada na wszystkie gminy miejskie oraz powiatowe związki komunalne obowiązek posiadania w P. K. O. kont czekowych. Przepis ten miał na celu: 1⁰ ułatwienie notarjuszom przekazywania związkom komunalnym pobranych dla nich kwot i 2⁰ nieobarczania notarjusza kosztami przelewu, ponieważ przelew ten w P. K. O. dla wpłacającego dotychczas był bezpłatny.

W związku z wprowadzeniem przez P.K.O. opłat manipulacyjnych, obciążających wpłacającego, przyjść należy do wniosku, że notarjuszowi obecnie, wobec zmiany przepisów P. K. O., winno przysługiwać prawo potrącenia z pobieranych opłat komunalnych, poza wzmiankowanemi wyżej 2%, jeszcze rzeczywistych kosztów przelewu pobieranych przez P. K. O. Pobieranie jakichkolwiek innych opłat dodatkowych, czy to za sporządzenie, czy za przesłanie wykazów, nie znajduje usprawiedliwienia ani w ustawie, ani w przepisach wykonawczych. Zen.

Kol. T. C. Łuck. Przy cesji wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie pobiera się opłatę stemplową (art. 6 u. o. s.), opłatę hipoteczną (art. 68 Rozp. Pr. Rz. P. z dn. 27 X 1932 r. Dz. Ust. Nr. 93 p. 805), oraz na rzecz notarjusza — od sumy cesyjnej, w danym wypadku od 5.000 zł. **Od nominalnej** sumy wierzytelności cedowanej pobiera sie opłaty powyższe tylko w wypadku **nieujawnienia sumy cesyjnej** (ust. 3 art. 70 u. o. s.) —

Kol. Wacław Wójcicki, Siedlce. Powyższa odpowiedź dana kol. T. C. dotyczy Waszego pytania drugiego. Pytanie ostatnie jest wadliwie, sformułowane. Trudno sobie wyobrazić cesję sumy za walutę równą cedowanej przy istnieniu subintabulatu. Najprawdopodobniej może tu być cesja za różnicę sumy cedowanej. Wtedy oczywiście opłata stemplowa należy się od tej różnicy. Jeżeli jednak piszecie w akcie, że ceduje się za sumę równą cedowanej i przekazujecie na nabywcę spłatę subintabulatu, a resztę odbiera cedent, to opłata należy się od całej sumy.

Egzamin na urząd notarjusza złożony w 1933 r. nie jest równoznaczny z egzaminem notarjalnym przewidzianym w § 2 art. 8 P. o. n., gdyż ustawa notarjalna z r. 1866 wygasła z dn. 1 stycznia 1934 r. i zbudowana ona była na innych zupełnie podstawach niż Prawo o notarjacie. *W. D.*

List do Redakcji

Jestem zastępcą notarjusza na prowincji. Mam przeważnie chłopsko-mieszczańską klijentelę. Między innemi trafił mi się protokuł spółki akc. Skorzystałem z wzoru kol. Szabłowskiego, umieszczonego w Nota Tece i pomimo uczestniczenia 5 adwokatów z różnych stron, szczęśliwie wylądowałem. Więcej takich wzorów. Cześć!!!.

W. Stefankiewicz

Tomaszów Maz. Zastępca Notarj.

Odpowiedzi Redakcji

Kol. B. z Płocka Sprawę opłat od darowizny omówimy w następnym numerze w Poradniku Nota-Teki. Rozumiemy niepokój Sz. Kolegi z powodu stosowania niejednolitej formy aktów przez różne kancelarje. Chcąc ujednostajnić praktykę podajemy wzory. W numerach 22, 23, 24 podaliśmy kilka wzorów aktów i protokułów ze wstępami i zakończeniem. Inteligentny czytelnik musi zastanowić się nad tem dlaczego np. we wstępie niema „do działań prawnych zdolni", albo dlaczego zakonczenie aktu czy protokułu zawiera tylko, „odczytany, przyjęty i podpisany", a opuszczono dawniejsze dodatki. I jeżeli nad tem zechce czytelnik zastanowić się, to zrozumie, że nowe te formy oparte są na przepisach prawa o notarjacie. A co zrobić mamy z takimi, którzy wogóle nic nie czytają.

Można by chyba częściowo usunąć braki przez urządzanie zebrań kolegów z różnych okręgów. Dobrze by było gdyby tak Kolega zajął się zorganizowaniem zebrania pracowników notarjatu i hipoteki swojego okręgu. Chętnie byśmy wysłali na takie zebranie swojego przedstawiciela. Omówilibyśmy sprawę czytelnictwa i wszystkie bolączki poruszane przez Kolegę. A może przy okazji udałoby się i Oddział Związku u Was otworzyć. Prosimy zająć się tą sprawą. Chętnie pomożemy, bo nie tylko od pisania jesteśmy., — Czekamy na wezwanie. Cześć!

Kol. A. Chlebowski. We wzorze aktu spółki z o. o. podanym w Nr. 24, autor, kol. B. Głowacki świadomie i celowo ograniczył termin trwania spółki, bo gdyby termin spółki był nieograniczony, to o tem w akcie niema potrzeby pisać. Cały wzór opracowany został na podstawie dozwolonych przez K. H. odchyleń. Dotyczy to również i prawa rozwiązania spółki. Oczywiście możliwy jest układ między spólnikami, podany w tym względzie przez Sz. Kolegę. Który sposób lepszy jest dla kontraktujących stron, należy zapytać o to tych ostatnich. Autorowi chodziło o to, aby zwrócić uwagę czytelnika na te artykuły K. H., które pozwalają na dowolne układanie się, co zresztą wyraźnie autor podkreślił.

Art. 165 K. H. powiada, że nie osoby a „Zarząd zgłosi zawiązanie spółki celem wpisania do rejestru handlowego".

Umieszczony we wzorze paragraf o obowiązku złożenia odpisu aktu Ministerstwu Prz. i H. jest zbędny, a został podany jedynie jako przypomnienie dla stron. W tym miejscu wszakże Kolega ma rację; zamiast „z zaznaczeniem przez Sąd", winno być „oraz wskazać Sąd". Ale w tem miejscu zbytek gorliwości nie zawadzi. Cieszymy się, że Kolega tak gruntownie studjuje Nota-Tekę, że najmniejsze błędy zecerskie zauważa. Dziękujemy za to.

Dr. Gustaw Grafe, Tuchola, Nadesłanego nam artykułu Pana Sędziego nie możemy drukować, gdyż został on już ogłoszony w „Przeglądzie Notarjalnym".

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Warszawa, Miodowa 11. Telefon 2-07-61
KONTO P. K. O. 15.055 (Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki R. P., Zarząd Główny).
Prenumerata: rocznie — 20 zł., kwartalnie — 5 zł., miesięcznie — 2 zł., numer pojedyńczy — 1 zł.
Cena ogłoszeń: strona — 150 zł., 1/2 str. — 75 zł., 1/4 str. — 40 zł., 1/8 str. — 25 zł., drobne 10 gr. od wyrazu
Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Wydawca: ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW NOTARJATU I HIPOTEKI R. P. ZARZĄD GŁÓWNY.
Redaktor odpowiedzialny: Prezes Zarz. Gł. Zw. Prac. N. i H. Aloizy Piotrowski.

Zakłady Graficzne B. Pardecki i S-ka, Warszawa, ul, Żelazna 56, tel. 5-22-05.